

DE KATALYSERENDE ROL VAN HET
INNOVATIE ATTACHÉ NETWERK

ONZE MAN IN HET BUITENLAND, DEEL 2

Ze onderzoeken de kansen in 'hun' land voor de Nederlandse Topsectoren, waaronder de chemie. Met als doel publiek-private samenwerking. Innovatie Attachés van drie door de Topsector Chemie aangewezen prioriteitslanden over de kansen voor de chemie.

Tekst: Igor Znidarsic

Het Innovatie Attaché (IA) Netwerk heeft als doel het Nederlandse bedrijfsleven en kennisinstellingen op een laagdrempelige manier te informeren over technologische en wetenschappelijke ontwikkelingen in internationaal perspectief en bedrijven te ondersteunen bij internationale kennisintensieve samenwerking. Deze 'economische diplomatie' bedrijven de Innovatie Attachés vanuit ambassades en consulaten in vijftien landen ('posten'). Zij zijn er voor alle Nederlandse bedrijven, kennisinstellingen en overheden, maar zijn met name actief voor het mkb. "De grote bedrijven zitten vaak al in diverse landen en zijn over het algemeen zelfredzaam, maar mkb-bedrijven kennen de kanalen vaak niet of hebben niet de middelen om snel contacten te leggen met de juiste partners. Juist hen kunnen wij goed helpen", aldus Bart Sattler, coördinator thuisbasis van het IA Netwerk, onderdeel van de Rijksdienst voor Onderneming Nederland van EZ. Het IA Netwerk werkt vraaggestuurd en kan op verzoek een vraag beantwoorden, *technology scouting* verrichten, contacten leggen of in een inhoudelijk technologierapport over een specifiek domein de belangrijke spelers en ontwikkelingen presenteren en de vraag beantwoorden hoe die aansluiten bij Nederland. Sattler: "Stel, een mkb-bedrijf wil internationaal gaan op het gebied van biobased, dan kunnen wij op dat bedrijf toegesneden informatie bieden over wat er op biobased gebied in de IA-landen gebeurt. Je hoeft overigens niet internationaal actief te zijn om van ons gebruik te maken. Het gaat niet om export van goederen maar om import en export van kennis ten behoeve van innovaties. We zitten vooraan in de waardeketen: voor je handel kunt drijven moet je iets hebben om te handelen. Daar heb je kennis voor nodig. Wij fungeren als katalysator voor internationale kennisintensieve samenwerking, om een chemische term te gebruiken."

FOTO: SHUTTERSTOCK

**FREEK JAN FRERICHS,
INDIA**

“De Indiase chemie is verantwoordelijk voor 3 procent van de mondiale chemische industrie. De sector groeit hier met 11 procent en de belangrijkste afnemende industrieën met 15 procent per jaar. Daarmee biedt India zowel bedrijven die willen investeren in productie als exporterende chemiebedrijven grote kansen. Terwijl de vraag naar chemische producten hard groeit, is de Nederlandse export van deze producten naar India de afgelopen vijf jaar nagenoeg gelijk gebleven. Je zou dus kunnen concluderen dat we als Nederland kansen laten liggen. Aan het verzilveren van die kansen wordt overigens hard gewerkt. We hebben binnen het ambassadenetwerk een team dat zich richt op de chemiesector en we zijn vertegenwoordigd in de belangrijkste chemieregio’s. Dat team doet aan handelsbevordering, het versterken van innovatie en het aantrekken van Indiase investeringen naar Nederland. Ook positioneren

we Nederland als chemieland met publicaties in vakbladen en aanwezigheid op belangrijke beurzen. De Indiase overheid en de chemische industrie zetten samen in op het versnellen van het groeipad van de sector, met nadruk op het aantrekken van investeerders, maar ook op het opschalen van de lokale productie. In die plannen zijn onderzoek en innovatie geïdentificeerd als belangrijke tool. Nederland werkt proactief mee aan aansluiting bij die ontwikkelingen. Zo investeert NWO Chemische en Exacte Wetenschap-

Ook hier liggen kansen voor Nederland. Nederland heeft een aantal internationaal toonaangevende publiek-private partnerships, zoals DPI, BEBasic en CatchBio. India toont hierin interesse, en er liggen concrete mogelijkheden voor samenwerking in India voor de Nederlandse universiteiten en innovatieve bedrijven. In India is er uitgebreid aandacht voor het versterken van de belangrijkste chemische clusters en opschaling van productieprocessen, zodat Indiase bedrijven wereldwijd

‘India biedt chemie kansen voor export en productie’

pen met haar Indiase counterpart in gezamenlijke onderzoeksprojecten op het gebied van *functional materials* en verkennen ze de mogelijkheden om met de Indiase overheid te investeren in publiek-private samenwerking op het gebied van chemie. De grote Indiase multinationals zoeken internationaal toegang tot kennis en innovatie, door te investeren in kleine bedrijven die een interessante technologie in ontwikkeling hebben. Ook de meer innovatieve Indiase bedrijven zoeken actief naar internationale partners. In India zelf worden de banden tussen kennisinstellingen en industrie aangehaald.

mee kunnen doen. Daarbij is ook de verduurzaming van processen en het gebruik van *bio-feedstock* een belangrijke trend. Daarnaast is er aandacht voor opschaling, zodat kleinere bedrijven wereldwijd mee kunnen. Verder wil India, dat bekend staat om z’n farma-industrie, de fermentatiekant van de industrie beter positioneren. Nederlandse chemiebedrijven en kennisinstellingen die zich willen oriënteren op kansen in India kunnen naast partnering via het ambassadenetwerk ook deelnemen aan belangrijke beurzen, zoals Chem-spec India in april en IndiaChem in oktober.”

**PETER WIJNHUIZEN,
ZUID-KOREA**

‘De grootste kansen in Zuid-Korea liggen bij zeewier’

“Chemie is in Zuid-Korea na de elektronica (LG, Samsung) en de offshore qua omzet de derde sector. Omdat het land minder afhankelijk wil worden van fossiele grondstoffen en van de import van energie, richt de chemiesector zich steeds meer op *biobased economy* en toepassing van bio-brandstoffen. Biodiesel is sinds 2007 vrij van belastingen. Een van de grootste chemiebedrijven, SK Chemicals, heeft recent twee nieuwe divisies

opgezet voor *biofuel* en *green chemistry*. De plastics die het bedrijf nu maakt zijn nog niet 100 procent biobased. Nederland kan mogelijk een steentje bijdragen aan het verhogen van dat percentage. Een groot probleem is de schaarste aan biograndstoffen. Het land is twee keer zo groot als Nederland en telt 50 miljoen inwoners, maar tweederde bestaat uit bergachtig gebied, waar geen landbouw mogelijk is. Het land was voor bio- ▶

PETER WIJLHUIZEN, ZUID-KOREA

massa altijd afhankelijk van geïmporteerde soja en palmolie, maar men wil geen nieuwe importafhankelijkheid creëren en niet concurreren met voedsel. Het zoekt naar alternatieven. Zo wordt een groot deel van de kookolie van restaurants gerecycled en tot biofuel verwerkt. Een andere bron is een typisch Koreaans gerecht, *samgyeobsal*, speklappen op de barbecue. Het vet wordt afgevangen en hergebruikt.

De grootste kansen liggen echter bij zeewier. Zuid-Korea heeft als schiereiland veel ervaring met het

telen en oogsten van zeewier als voedsel, maar binnen het beschikbare aquacultuurgebied is er nog veel ruimte om zeewier te verbouwen als grondstof voor de groene chemie. Het importeert ook veel zeewier uit de Filippijnen. We linken Koreanen en Nederlanders op dit gebied. Wageningen heeft inmiddels ervaring met zeewier. Hier en daar zijn er al contacten om kennis uit te wisselen. We hebben hier al Nederlanders rondgeleid. Maar er is helaas nog geen concrete samenwerking. Verder hebben we onlangs een

Nederlands chemiebedrijf op bezoek gehad, waarvan ik niet weet of ik de naam mag noemen. We hebben ze aan een aantal business-partners geholpen. AkzoNobel is hier al enige tijd actief op het gebied van verven, en DSM op het gebied van *nutritional products*. Het leuke is dat alle Koreanen Nederland kennen, door Guus Hiddink, die in 2002 coach was van het nationale voetbalelftal. Maar dat Nederland een grote chemiesector heeft, is helaas minder bekend.”

THEO GROOTHUIZEN, BRAZILIË

“We organiseren veel technologie-missies, zoals afgelopen mei en november de missies naar Nederland op het gebied van lucht- en ruimtevaart en missies van de staat São Paulo naar Nederland op het gebied van biotechnologie en de medische technologie. Voor 2014 staan meerdere missies gepland. Een belangrijke is die van Braziliaanse expertdelegaties op het gebied van chemische technologie en onderzoek. Een eerste bezoek zal bestaan uit de koepelorganisatie, later in het jaar gevolgd door specialistische chemiebedrijven. Het doel is om Braziliaanse bedrijven en kennisinstellingen te interesseren om technologisch-wetenschappelijke samenwerking met Nederlandse partijen op te zetten of zich te vestigen in Nederland. Dit laatste geldt vooral voor bedrijven die kunnen bijdragen aan de innovatiekracht

‘Brazilië kan ons in de toekomst biomassa leveren’

van Nederland. Brazilië is zeer gefocust op brandstoffen en bulkchemicaliën, terwijl Nederland ver voorop loopt op het gebied van de *biobased economy* en de ontwikkeling van nieuwe materialen. Ook beschikt Nederland over een rijke ervaring met publiek-private samenwerking. In Brazilië, waar dit nauwelijks is ontwikkeld, is de belangstelling daarvoor groot. Het is voor buitenlandse bedrijven aantrekkelijk om zich dicht bij die kenniscentra te vestigen. Dat is ook een van de redenen waarom de Braziliaanse oliemaatschappij Petrobras een deel van haar activiteiten naar Nederland verplaatst. Een cluster als Chemelot is heel uniek, niet alleen in Europa, maar wereldwijd. Braziliaanse chemiebedrijven die Nederland bezoeken zijn onder de indruk van dergelijke technologieparken. Maar ook qua belastingen en belastingregels rond innovatie en onderzoek is Nederland interessant.

Met een op maat gesneden en indrukwekkend bezoekprogramma is het veelal eenvoudig een Braziliaans bedrijf of kennisinstituut te overtuigen Nederland te bezoeken. De meeste in Nederland geïnteresseerde Braziliaanse chemiebedrijven verwerken biomassa tot biopolymeren en biobrandstoffen, veelal nog beperkt tot de eerste generatie. Nederland wil het belangrijkste centrum voor de verwerking van

biomassa worden, en Brazilië kan ons in de toekomst de biomassa leveren en de kennis voor het opschalen van de eerste-generatie-producten. Nederland biedt innovatiekracht en topresearch, gericht op tweede- en derde-generatie-oplossingen. BE-Basic opende in 2012 een vestiging in Campinas, waar veel chemische industrie en kennisinstellingen zijn geconcentreerd. Met de Universiteit van Campinas is er een brede samenwerking. De eerste fase richt zich op het opleiden van mensen uit de industrie op het gebied van de biobased economy, in tweede instantie op structurele researchsamenwerking. Recent hebben FAPESP (financier van technisch-wetenschappelijk onderzoek) en BE-Basic een *call* geopend voor onderzoeksprojecten op het gebied van biobased economy. Naar mijn overtuiging kan Brazilië ook de komende jaren voor de Topsector Chemie een belangrijk focusland zijn.” ■

CONTACT

Op de website www.ianetwerk.nl staan alle contactgegevens van de Innovatie Attachés in de vijftien IA-landen. Zij kunnen rechtstreeks benaderd worden.